

aktov za izgradnjo ceste in jih zaradi posebnosti obravnavati in urediti drugače kot za pripravo drugih aktov urejanja in zazidave prostora. V predlogu ZGOB-a s tezami, ki ga je IS R Slovenije že obravnaval v letih 1990 in 1991, je RGU uveljavil vsa potrebna določila za zagotovitev strokovno in terminsko usklajene izvedbe parcelacije zemljišč, potrebne za izgradnjo cest in drugih objektov. Izdelana parcelacija bo omogočila izvedbo potrebnih sprememb v zemljiškem katastru in zemljiški knjigi, kar dosedanji predpisi in postopek niso zagotavljali.

Božo Demšar

Prispelo za objavo: 10.7.1991

Standardizacija zemljepisnih imen

Podatke o standardizaciji zemljepisnih imen zasledimo že pred skoraj 120 leti. Na prvem sestanku Mednarodnega geografskega združenja leta 1873 je bila objavljena resolucija o mednarodni standardizaciji zemljepisnih imen. Sestavljena naj bi bila na osnovi nacionalnih standardizacij.

Večja aktivnost pri standardizaciji zemljepisnih imen pa se je začela po drugi svetovni vojni. Pod okriljem Združenih narodov je bilo že pet konferenc o standardizaciji zemljepisnih imen. Na teh konferencah je bilo osvojenih več kot 100 resolucij, ki govorijo o reševanju problemov standardizacije zemljepisnih imen.

Na prvi konferenci Združenih narodov o standardizaciji zemljepisnih imen leta 1967 v Ženevi je bila osvojena resolucija št. 4, ki daje osnovo za delo nacionalnih komisij za standardizacijo zemljepisnih imen.

Jugoslavija je bila dolga leta ena redkih držav v svetu, ki take komisije ni ustanovila. S tem seveda ni izpolnjevala obvez, ki bi jih morala kot članica Združenih narodov. Šele leta 1986 je Zvezni izvršni svet izdal Odlok o ustanovitvi komisije za standardizacijo zemljepisnih imen (Ur.l. SFRJ št. 8/86). Ta komisija pa ni bila nikoli konstituirana niti ni začela z delom. Vsebina odloka pa je bila tako ali tako sporna, saj ni bilo predvideno, da bi v njej polnopravno sodelovali predstavniki nacionalnih komisij za standardizacijo.

AKTIVNOSTI V SLOVENIJI

Za standardizacijo zemljepisnih imen so se v Sloveniji najbolj prizadevali geografi. V začetku sedemdesetih let je bila pri Geografskem društvu Slovenije ustanovljena posebna komisija za načela rabe zemljepisnih imen. Območne komisije, sestavljene iz članov Geografskega društva in Inštituta za slovenski jezik pri SAZU-ju, so pripravile tudi zaključke. Le-ti so se delno ali v celoti uveljavili pri zapisu zemljepisnih imen predvsem v Krajevnem leksikonu Slovenije in na načrtih in kartah, ki jih izdelujejo v Sloveniji.

Geografsko društvo Slovenije je leta 1984 predlagalo Republiškemur komiteju za mednarodno sodelovanje, da se v Sloveniji ustanovi Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen. Podoben predlog je dala Republiška geodetska uprava leta 1985 Republiškemur komiteju za kulturo. Od obeh komitejev nismo dobili odgovora!

Šele na predlog Republiške geodetske uprave Izvršnemu svetu SR Slovenije leta 1986 je bila novembra tega leta ustanovljena Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen (Ur.l. SRS št. 45/86).

DELO KOMISIJE ZA STANDARDIZACIJO ZEMLJEPISNIH IMEN

Komisijo sestavljajo predstavniki Republiškega sekretariata za notranje zadeve, Republiškega sekretariata za mednarodno sodelovanje, Republiškega sekretariata za kulturo, Zavoda R Slovenije za statistiko, Republiške geodetske uprave, Inštituta za slovenski jezik in Zveze geografskih društev Slovenije. Strokovna in administrativna dela za komisijo opravlja Republiška geodetska uprava.

Komisija je imela do zdaj 18 sej. Na njih so bila obravnavana najrazličnejša strokovna vprašanja v zvezi s standardizacijo zemljepisnih imen. Komisija se je že na začetku srečala z velikimi težavami. Pri nobenem od zveznih organov, na katerega se je obračala, namreč ni dobila vseh materialov, ki so bili sprejeti na dosedanjih konferencah Združenih narodov. Materiale s konferenc z resolucijami smo dobili po "privatni" poti od našega kolega dr. M. Peterce, ki nam je ljubeznivo odstopil vse materiale, s katerimi je razpolagal.

V tem času je komisija opravila predvsem naslednja dela: priprava poslovnika, nacionalno poročilo o standardizaciji v Sloveniji za 5. konferenco Združenih narodov, poslovenjenje oziroma standardizacija imen držav sveta (prek 200 imen), sodelovanje pri delu Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje in Inštituta za narodnosti, priprava obrazložitve za pravilen zapis prek 300 zemljepisnih imen. Tako je komisija pripravila mnenje o zapisu imen: Mangart in ne Mangrt, Prisank in ne Prisojnik, Šoštarjev kolk in ne kovk in seveda za množico imen naselij, kot npr. Govejk ne Govejck itd. Za različne uporabnike oziroma organe je komisija pripravila tudi mnenje o karti Turismo - natura in Auto - turistični karti Jugoslavije, ki jo je izdala Turistična zveza Jugoslavije. Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen je pripravila tudi Priporočila o spremembah imen naselij in ulic. Nekateri člani komisije pa so o problematiki standardizacije zemljepisnih imen pisali v različnih časopisih in revijah.

Ob kroničnem pomanjkanju denarja dela komisija praktično brezplačno. Sestaja se zunaj delovnega časa. Le nekatere obširnejše strokovne ekspertize in mnenja so bila do zdaj honorirana (minimalno).

Le malokdo se zaveda, kakšen pomen ima standardizacija zemljepisnih imen. Večkrat lahko pride zaradi napačne rabe zemljepisnega imena do večjih političnih problemov, tako na nacionalni in celo na mednarodni ravni. Nekaj zakonskih določil zahteva stalnost zapisa zemljepisnih imen, kot npr.: register prebivalstva, matične knjige, ROTE, pošte, železniške postaje itd. Vsaka sprememba povzroča veliko dela in stroškov, pa tudi hude krvi.

Po oceni Republiške geodetske uprave je v Sloveniji več kot 170 000 zemljepisnih imen. Za večino teh še niso določeni pravilni oziroma standardizirani zapisi. To pa povzroča težave vsem tistim, ki jih uporabljajo. Med temi pa so seveda tudi geodeti in predvsem kartografi.

Menim, da je naloga vseh geodetov in kartografov, da še več storijo za to, da bomo vsaj do leta 2 000 pripravili osnovno standardizacijo zemljepisnih imen v Sloveniji.

Jože Rotar

Prispelo za objavo: 24.6.1991